

Přehled exotického (jižního) ovoce

Citrusy

Citrony

- mají vysoký obsah kyseliny citrónové a **vitamínu C (60 mg/100g)**

Pomeranče

- produkční oblasti - v zimním období jsou trhy zásobovány pomeranči ze zemí kolem Středozemního moře a v létě z Jižní Afriky, Brazílie
- **vitamín C 20 až 70 mg/100g**
- **krvavé, polokrvavé a pozdní**
- **pupeční pomeranč** - obsahuje **druhý vnořený plod, snadno se loupe, málo semen**

Grapefruit

- **bílý, růžový, červený**
- dužina je šťavnatá, **nahorklá**, zbarvená žlutě nebo červenavě

Mandarinky

- **pravé mandarinky** - mnoho semen, snadno se loupou, malá velikost
- **Satsumas** - bez semen, snadno se loupou, mdlá sladká chuť
- **kříženci** - s pomerančem nebo grapefruitem - **Clementine, Tangerinka, Mineola, ... Klementýnky** - neobsahují semena, hůře se loupou – **vznikly křížením s pomerančem**
- **Minneola, Mandora** – kříženec s grapefruitem, kyselejší chuť, v prodeji **leden až březen** šlechtěním se mění zejména tyto znaky - množství jader, velikost, tloušťka kůry a chuť dužiny

Limetky

- odlišnosti od citronů - **více šťávy, zralé jsou sytě zelené, rychle vysychají**
- **plody neobsahují semena**
- použití do koktejlů, na zálivky ...

Pomelo

- velikost **1-5 kg**, **kříženec grapefruitu a pomeranče** .
- nejlepší balení - **celofán a síťka**, protože jinak **velmi rychle vysychá**

Cedráty

z plodů **cedrátů** se používá **pouze kůra**, která tvoří až **80 % hmotnosti plodu**.
Mají hmotnost až 3 kg, **kůra se kanduje**.

Kumquat

- plody mají velikost do **5 cm**, použití - konzervace, stolní ovoce
- plod citrusu se konzumuje **i s kůrou**

Ostatní exotické ovoce:

1. **Ananas** - dělí se na žlutomasé, bělomasé a hladké - nesnáší T pod **5°C** - **na dužině se tvoří hnědé skvrny**, Je **citlivý na otlaky**. Obsahuje enzym **bromelin, který působí příznivě na trávení (hubnutí)**. Použití – stolní ovoce, džusy, sirupy, kompotování, marmelády
Miniananas = Baby ananas – konzumace i se slupkou

2. **Nashi** - tzv. **japonská hruška nebo jablkohruška**, chuť velice sladkého jablka
Jsou **velmi citlivé na omačkání a tlak!**

3. **Kiwi** - obsah **vit. C - 300 mg/100 g**, do prodejen přichází nedozrálé plody, při pokojové teplotě dozrávají za 2 až 3 dny. Zralé plody jsou **měkké, při přežrání podléhají kvašení**.

4. **Kaki - Tomel** - sklízí se nedozrálé plody s vysokým obsahem tříslovin, **trpké svíravé chuti**, tvrdé na pohmat. Dužina zralých plodů chutí připomíná hodně vyzrálé meruňky.

5. **Liči, rambutan** - peckovice původem z Číny, v rosolovité dužině je 1 semeno, dováží **se zralé, rychle přezrává!**

6. **Maracuja = mučenka** - plod tropické liány, konzumuje **se rosolovitá dužina** nebo šťáva. Druhy - **mučenka purpurová, mučenka žlutá**.

7. **Karambola** - sladkokyselá, sklízí se nevyzrálá, při pokojové teplotě dozrává za 2 až 3 dny. Zralý plod je **čistě žlutý**, přezrálý plod má na povrchu **hnědé skvrny**. **Semena jsou nejedlá! Plod je velmi citlivý na otlaky!**

8. **Kvajava = Guava** - nezralé plody jsou zelené, zralé slámově žluté a měkké, má chuť hrušky či fíku, je žlutavě bílá až červená **s výraznou vůní, šťavnatá**. **Obsahuje 5x více vitamínu C než citrón!** Jí se **dužina i se semeny, plod se loupe**.

9. **Mango** - má červené líčko a 1 velké semeno, sklízí se nevyzrálé a dozrává při pokojové teplotě. **Přezrálé je měkké a ztrácí chuť!** Hlavní pěstitelská oblast - **Indie**.

10. **Papája - tzv. stromový meloun** - plody mají **hmotnost 10-12 kg**, jsou oválné, velikost dle odrůdy 10 - 50 cm. Tmavá semena obalená rosolovitou hmotou **se nekonzumují!**

11. **Avokádo** - z Jižní Ameriky, slupka je dle odrůdy **žlutozelená, tmavě zelená, fialová, hnědočerná**. Dužina je jemná máslovitá, světle žlutá, chutná po olivách a oříšcích, obsahuje 1 semeno. Plod obsahuje až **30 % tuků, má vyšší EH! Tuk téměř nežlukne!** Konzumuje se syrové ve sladké nebo slané úpravě, dozrává během 3-5 dnů!

12. **Anona** - dužina je krémovitě bílá, šťavnatá, nakyslé chuti a jemné vůně, **semena nejsou jedlá**. **Použití** - konzervace, marmelády, stolní ovoce

13. **Granátové jablko** - do prodeje **jdou plně zralá, konzumují se rosolovité míšky semen**, lisuje se z nich **grenadina** = šťáva červené barvy a sladkokyselé chuti.

14. **Mangostane** - jí se **bílé masité míšky (5) sladkokyselé chuti** uložené ve **fialovém oplodí**.

15. **Physalis** - konzumuje se **dužnatá třešeň obsažená v blanitém míšku**.

16. **Durian** - pěstuje se v **Malajsii**, konzumuje se 5 masitých míšků, které vydávají **silný zápach!** Plod je **ostnatý** a dosahuje **hmotnosti i 5 kg**.

17. **Tamarindy** - tzv. **kyselé datle, konzumuje se sladkokyselá dužina**. Dozrálé ovoce je obvykle velmi choulostivé - při vyšší teplotě rychle vysychá, vyžaduje vyšší vlhkost, nesnáší průvan. Hodí se k přípravě kořeněných omáček, osvěžujících nápojů, čatni a do rýžových a zeleninových pokrmů.

18. **Datle** - plody palmy datlové ze severní Afriky. Nejvyšší kvality - egyptské datle. Plod obsahuje až **75 % sacharidů** a tvrdou pecku, konzervuje se

20. **Fíky** - sušené plody obsahují **až 50 % sacharidů**. Tržní úpravy - lisované, navlčkané, volně sypané.

21. **Opuncie** - tzv. **indiánský fik**, plod kaktusu, chuť připomíná sladké hrušky, konzumuje **se pouze dužnina**, která je křehká a šťavnatá. Pokožka plodů je pokryta trsy **jemných, ale ostrých ostnů**, které je nutno **před konzumací odstranit** (opuncie z obchodu jsou většinou očištěné).

22. **Pitahaya (Pitaya) - dračí ovoce** - plod **kaktusu**, pěstuje se v Asii, existují tři odrůdy

- červená s bílou dřeví, celo červená a žlutá pitaya. Plod až 600 gramů. Zralé plody mají sladkou krémovou dužinu a jemné aroma. Dužina je bohatá na antioxidanty a má vysoký obsah rozpustné vlákniny a vitamínu C.

23. **Salak - hadí ovoce** - plod tropické palmy, konzumuje se pouze syrová oloupaná dužina, semena nejsou jedlá, jí se vyzrálý, nezralý salak má kyselou svíravou chuť. Původ - Indonésie.

24. Banány

rostou v trsech obsahujících až 180 plodů o hmotnosti až 40 kg. Jsou bohaté na sacharidy, draslík a vit. C, A, B.

Dělí se na:

- **OVOCNÉ** = cukrové, obs. 22 % sacharidů - např. červené mají chuť po jahodách
- **ZELENIHOVÉ** = moučné, obs. 30 % škrobu, syrové jsou nechutné, tepelně se upravují

Banány jsou citlivé na T, vlhkost a obsah plynů v ovzduší, proto se sklízí zelené a dopravují se v izotermických klimatizovaných kontejnerech se stálou teplotou 14°C. Nedo zralé banány se podrobují řízenému dozrání v dozrávacích až krátce před konečným prodejem. Vyzrálé banány jsou posuzovány podle barevnice (hodnoty 3-4) a musí být napůl zelené a napůl žluté pro přepravu do obchodů. Tak je zajištěna přijatelná doba skladování v obchodě a ovoce je při nákupu zcela dozralé! Banány uložené na prodejně v uzavřených kartónových krabicích rychle přezrávají, v důsledku silné produkce tepla během zrání procesů!

Vlivy způsobující změny vzhledu:

banány jsou citlivé na průvan, mráz, T pod 12°C - intenzivně hnědnou, ztrácí chuť a vůni!

Ořechy subtropů a tropů

1. **Kokosové ořechy** - plody palmy, obsahují tekutinu - kokosovou vodu, mléko se získává strouháním a lisováním bílé dužiny jádra. Kupované plody by měly při zatřesení vykazovat známky přítomnosti kokosové vody, neměly by mít prasklou nebo dokonce navrtanou skořápku. Jádro musí být čistě bílé, načervenalé zbarvení je znakem začínajícího mikrobiálního rozkladu a jádro většinou i nepříjemně zapáchá.

2. **Para ořechy** - plod je velká kulatá tobolka podobná kokosovému ořechu vážící až 2 kg. V plodu se nachází cca 10-40 semen - paraořechů. Díky vysokému obsahu tuků rychle žluknou.

3. **Pekanové ořechy** - podobají se vlašským ořechům, jsou ale válcovitější a mají hladkou skořápku, pocházejí z Mexika a jižních oblastí USA.

4. **Kešu ořechy** - vytváří nepravý plod, tzv. kešu jablko, semeno je umístěno na spodní straně dužnatého plodu.

5. **Piniové oříšky** - semena ze šišek pinie, která roste kolem Středozemního moře.

6. **Pisácie** - obsahují asi 60 % oleje, mají nazelenalou barvu

